

Діло

Виходить що-дня рано крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10, II. пов.
Ковто почт. ш. 26.726.
Адреса тел. „Діло—Львів“.
Число телефонів 261.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:

місячно	270 К.
чвертьрічно	8—
піврічно	16—
цілорічно	32—

у Львові (без доставки):

місячно	240 К.
чвертьрічно	7—
піврічно	14—
цілорічно	28—

За зміну адреси платять ся 50 с.

Ціна оголошень:

Строчка петитова, довжиною 40, а влізання 60, в оповістях 80 с, в редакційній часті 1 К. Повідомлення про вичаї і заручки 1 К. Некорольові строчка 1 К. Стає оголошення за окремою умовою.
Одні прикріпках коштує у Львові 10 с. на провінції 12 с.

Видас: Видавнична Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

Львів, 2. червня 1917.

Престольна промова всестороннім і ясним баченням проблем державного життя, які насуває еперність і безпосередньо звязана з нею будучність, так пророчито говорить сама за себе, що вистане підчеркнути тільки найважливіші її провідні мотиви.

Сі мотиви дадуть ся поділити на три групи: внутрішній устрій держави в звязку з вступленем монарха на престол, — війна і мир, — господарська відбудова і перебудова підчас війни і по війні.

В Англії, в колісці конституціоналізму, втворив ся термін: „опозиція Його Величності“. Означає се, що опозиція виступає не проти держави і її найвишого представника, Його Величності, тільки проти правительства, яке на думку опозиції не править так, як цього вимагають інтереси держави і Його Величності. І навіть тоді, коли опозиція критикує політичні акти Його Величності, виступає вона тільки проти правительства, яке несе за ті акти конституційно-правну відповідальність. Словом, є вона не „опозицією проти Його Величності“, тільки „опозицією Його Величності“.

Се основне понятє станозища опозиції супроти держави і монарха з одного і супроти правительства з другого боку треба пригадати, приступаючи до обговорення престольної промови. Треба пригадати, що престольна промова є політичним актом, за який відповідає правительство і тільки правительсто, і тому займати становище супроти неї не суперечить лояльності супроти держави і монарха.

Идучи за ходом думок престольної промови, треба найперше спинити ся на її мотиві про внутрішній устрій держави в звязку з вступленем монарха на престол.

Тут знаходимо незвичайно важну заповідь: що мають бути побудовані „основи нової, сильної, щасливої Австрії“, та що аж тоді, як ті основи будуть побудовані, монарх зложить присягу на конституцію. Означає се, що в будованню тих нових основ монарх не хоче бути звязаний присягою на існуючу конституцію, тільки хоче мати свободну руку і совість.

Які мають бути ті основи нової, сильної, щасливої Австрії? Престольна промова дає нам у сій справі дві вказівки: загальну—що до цілої держави, і спеціальну—що до Галичини.

Загальна вказівка говорить про „розширене основ конституційного й адміністраційного права для цілого публичного життя як в державі, так і в окремих краях, особливо в Чехії“, так, щоби „в рамках одноцілності держави і з повним забезпеченем її функцій дати також місце для свободного національного і культурного розвитку народів“.

Окремо від загально-державної перебудови ставить престольна промова „полагоджене галицької справи, до якої вже — говорить ся там—мій великий попередник вказав дорогу“.

Що се значить? Розширене автономії Галичини в дусі польської інтерпретації акту 5. падолиста 1916? А в такім разі де „місце для свободного національного і культурного розвитку рівноправного українського народу“?

Про рівне трактуванє українського народу, таке, щоб він не мав ніякої причини до жалів на своє положенє в державі, говорив два дні перед престольною промовою представникам українського народу шеф правительства гр. Клям Мартініц. Та при тім пригадав він слова монарха, сказані в Кракові про словненє акту 5. падолиста 1916.

Таким чином і в заяві гр. Клям Мартініца і в престольній промові знаходиться ся один і той сам провідний мотив: рівноправність українського народу і відокремленє Галичини Та відокремленє Галичини означає утворенє польського державного організму, в яком український народ на своїй споконвічній землі був би зведений до положення національної меншости. Отже де тут рівноправність українського народу?

Словом, рівноправність українського народу і відокремленє Галичини — се два понятя, які себе взаємно виключають. І коли ми в таких важних енуційах, як заява шефа прави-

тельства до представників українського народу, або в такій особливо важній, як перша престольна промова нового монарха, зустрічаємо ті два понятя побіч себе, то стаємо перед сим як перед таємною заслоною, за якою не знаємо що криється.

Супроти тої заслони можемо тільки сказати, що відокремленє Галичини український народ по сім і по тім боці кордону буде вважати потоптанєм його рівноправности, відданєм його під панованє польського народу.

В тій часті престольної промови, де говорить ся про війну і мир, вєнить нота найвишого признаня як для героїських військ, так і для цивільного населеня, як також нота миролюбивости, зокрема супроти нової Росії.

Що до господарської відбудови й перебудови, престольна промова розвиває широку програму соціальних реформ в дусі новочасної демократії, якої здійсненє можна тільки горячо привтати.

Як цілість престольна промова свідчить, що наша держава збирається ступити на новий шлях розвитку. Щоб на сім шляху стала вона державою свободних, вдоволених, щасливих народів, а новий монарх знайшов на нім славу відновителя!

Ц. і к. правительство і митрополит гр. Шептицький.

ВІДЕГЬ (Ткб.) Як відомо ц. і к. правительство старало ся від довшого часу о увільненє з російської неволі митрополита гр. Андрея Шептицького. Пропозиції виміни предкладані ц. і к. правительством попереднє російське правительство постійно відкидало. Щойно провізоричне правительство виявило готовість увільненя митрополита, причім одначе висказало очікуванє, що ц. і к. правительство відповідно до своїх попередних пропозицій увільнить російських духовних, що находять ся в Австро-Угорщині, а саме Миколу Ришкова і Соловєва. Соловєвови відволено на вїзд і на власне ба жанє вїхав він до Швайцарії. В межичасі за суждено Ришкова за державну зраду вироком ц. к. дивізійного суду красвою оборони у Відні з д. 7. мая на смерть. На основі ласки Найяснішого Пана вступила аболіція карного поступованя проти Ришкова. Супроти цього, як тільки прийде відомість, що митрополит Шептицький находить ся на неутрадьній землі, буде духовний Ришков випущений з границь монархії.

Димісія Бобжинського.

Д-р Зайдлер управителем міністерства рільництва

ВІДЕНЬ 2. червня. (Ткб.) „Wiener Zeitung“ оголошує таке письмо Цісаря:
Любий гр. Клям Мартініц! Затверджуючи Ваші вєснає, увільняю Вас в ласці з управи Мого міністерства рільництва і поручаю шефови секції др. Ернєстови Зайдлерови управу сього міністерства. — Ляксембург, д. 1. червня 1917. Карло в. р., Клям Мартініц в. р.
Любий гр. Клям Мартініц! Удїляю в ласці Мому міністрови д-рови Бобжинському проше ного звільненя з уряду. — Ляксембург, д. 1. червня 1917. Карло в. р., Клям Мартініц в. р.

Міністерство здоровля і суспільної опіки.

ВІДЕНЬ (Ткб.) 2. червня. „Wiener Zeitung“ оголошує таке письмо Цісаря:
Любий гр. Клям Мартініц! Ведений бажанєм запобіженя після можности зменшуваню народної сили, спричиненому довготриваючою війною та завєнення єдности діяльности, яке

розвинули в тім напрямі держава і суспільність, рішив я утворити міністерство здоровля населеня і суспільної опіки

Круг діланя сього міністерства буде обіймати крім задач, спричинених безпосередньо війною, поборованє воєнних пошестий і суспільну опіку вад сими, що потерпіли шкоди наслідком війни і над родинами, що остали по полягалих, далє справи, що відносять ся до здоровля населеня, справи опіки над молодістю, що виходять поза круг обовязків опікуна, питання мешкань і суспільного забезпеченя. — Поручаю Вам поробити відповідні приготованя і виготовити потрібні проєкти законів і жду на представленє Вами вєснає. — Ляксембург дня 1. червня 1917 р. Карло ар, Клям-Мартініц в. р.

Р.бо про стокгольмську конференцію.

ПАРИЖ (Авас). В промові висказаній в Палаті дискусії над інтерпретацією про патпорти до подорожи до Стокгольму сказав Рібо: Плян міждержавних зборів соціалістів усіх країв не повстав у Франції, але вже абаламутив публичну опінію і роздвоїв саму соціалістичну партію. Мир одначе не може бути ділом одної партії, може бути тільки французьким миром. Тільки правительсто може репрезентувати край. Чиж тепер, коли часть краю є ще занята неприятелем, можна з ним вести переговори? Чи можна переговорювати з тими які не мали слова на напязтованє злочину? Мир не може вийти з сього рода з'їздів, тільки в побїд. Не можна правительству приймати відвічальности згоди на подорож до Стокгольму, або її улекшеня. Росія з певністю зрозуміє причини, які тепер не дозволяють на деякі розмови.

Прем'єр заявив, що правительсто буде й далі удержувати як найтісніші зносини з російським правительством. Крім висланих вже членів правительсто вишле до Петрограду ще інших, як тільки минеть ся зїзд в Стокгольмі, бо инакше грозить Французам, що проти своєї волі зйдуть ся з агентами неприятеля. Вкінці заповів Рібо, що всі без винімку документи, які відносять ся до війни, будуть оголошені в порозуміню з російським правительством, вказав на огидне змаганє неприятеля енкористати страйки у Франції, які повстали тільки наслідком трудностей в житєвих відносинах. Закінчив заявою, що правительсто є пересвідченє, що публична опінія не дасть ся заворушити.

Відповідь союзників на російську ноту.

ЛЮГАНО (Ткб.) До „Corriere della Sera“ доносять з Риму, що більшість союзників уже відповіла на ноту російського правительства в справі мира. Наспіла вже також відповідь Америк. Зміст відповідий можна льогічно вивести з промов Рібо і лорда Сесіля в парламентах, а також з виводів італійського короля до Вільзона і Соніна до Терещенка. Зрештою становище наслідком помилки в перекладі дістало ся в несправдливій формі до прилюдної відомости. Російський текст подає мирзву формулу „без анексії і без контрибуцій“, а не „без анексії і без винагородженя шкід“, що є великою ріжницею і на що єсоюзники Росії годять ся.

„Все готове до офензиви“.

КРІСТІЯНІЯ (Ткб.) Після льондонської телеграми Alton Posten російський полковник Якубович з російського уряду заосмотрюваня армії заявив, що все є готове до офензиви, тільки нема конечного почутя обовязку у жовнірів, які опустили фронт і не допустили до конечного заосмотреня армії в припаси поживи і мушій.

Заворушення в Росії.

КОПЕНГАГА (Ткб). „Berlinske Tidende“ доносить з Петрограду: Після інформації „Биржевих Відомостей“ зайшли знов в останній часі в петроградській губернії селянські заворушення.

По Волині Литва.

Признавши право до самостійного національного життя Польщі та проголосивши акт 5. падолиста, німецьке правительтво примінило подібну міру до литовських домагань про національну автономію. Державний секретар в німецькій уряді заграничних справ, Ціммерман, приймаючи литовську депутацію, пообіцяв їй автономію Литви. Обітницю ту німецьке правительтво виконало в той спосіб, що вже тепер в губерніях: виленській гродненській і сувальській, утворено спільну, окрему управу. Се дало привід до польської тривоги, яка поки що виявила ся тільки в заявах.

Дві з них, видані польськими політичними організаціями Польського Королівства, майже ідентичні. В них заявляють згадані організації, що „Польща незломно буде стремити до відновлення звязку з незалежною Литвою в сильній пересвідченню, що народи, які замешкують Литву: Литовці, Поляки і Білорусини, в добровільній і згідній злуці обох держав знайдуть забезпечене національного, культурного і економічного розвитку всіх суспільних верств“.

Виразніше і ширіше виявлені польські бажання того всестороннього розвитку для народів Литви і польські цілі в заяві польської державної Ради. Навязуючи до проголошена автономії Литви і її переведення в діло, інтерпелює польська держава Рада Німеччину: „В яких то границях і якої держави має Литва стати автономічною провінцією. Адже за „wschodnie kresy“, яких короною є Вильно, вів ся непокінчений досі історичний спір між Польщею і Росією. В часі неволі спір за „wschodnie kresy Rzeczypospolitej“, запліднені нашою культурою, виключав можливість польсько-російського компромісу. О скільки наші пограничні провінції перейшли би до Німеччини, антагонізм польсько-російський за ті провінції перемінив ся би в антагонізм польсько-німецький. Посідане на цих „wschodnich kresow“ надасть Польщі постійну протиросійську лінію в зовнішній політиці, дасть природні границі польській державі, що є важне для середніх держав, бо се буде їх оборонна лінія. Під господарським оглядом мають ті провінції першорядне значіння для Польщі, як колонізаційні терени і ринок збуту на промислові вироби“.

Німецьке правительтво досі на отсю інтерпеляцію не відповіло. Та вже польщити ся Холмщину, обсотують польські сіти волинську землю і в тій експансії на схід добувають Польки спільність інтересів польських з австрійськими, як се недавно було зазначено на краківських нарадах. Жадаючи від Німеччини для себе Литви, вказують Поляки знов на однаковість німецько-польських інтересів і грозять антагонізмом.

Польська армія у Франції.

Frankfurter Zeitung* доносить з Швайцарії:

„Temps“ пише: Тепер розглядає ся плян утворення польської армії у Франції. До тої армії вступили би Поляки, що живуть у всіх державах коаліції. Польські війська мають бороти ся на фландуській фронті під власними прапорами в цілі повної відбудови Польського Королівства.

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 2. червня 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ І НА БАЛКАНІ.

Нічого нового.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ.

Нині рано під Горіцією несподіваний неприятельський наступ скінчив ся нічим. Поза тим над Сочею тільки гарматна боротьба і дуже значна діяльність летунів. Наші боєві летуни в воздушній боротьбі скинули два неприятельські самолети.

На фронті в Тиролирнші війська в маюпривели в неприятельських становищах 8 офіцерів, 728

жовнірів, 10 машинових карабінів і 3 метавки гранатів.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Геве

Події на морі.

В ночі в 31. мая на 1. червня в триестським заліві і в сумежній побережній області, панувала оживлена летнична діяльність, при чім наші гідроплани обкинули бомбами залізничні урядженя й інші військові предмети в Cervignano і S. Giorgio di Nogaro. Завважено добрий успіх. Неприятельські летничні наступи на Триєст і околицю вбили одного хлопця. Матеріальної шкоди не було. В нічній погоні вдало ся нашому справному летунові, поручникові лінійного корабля Банфільдови скинути неприятельський самолет в неприятельській області. Ми не втратили жадного самолету.

Команда фльоти.

НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

в дня 2 червня 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Група військ баварського наступника престолоа кн. Рупрехта: Як попередних днів, так і вчора боєва діяльність артилерії в луку Вічете була скріплена. На фронті під Арра був особливо сильний огонь під Ленс і на північній березі Скарпи. В вивідних боях наші піл'ади взяли полонених, між ними також Португальців.

Група військ німецького наступника престолоа: Коло Альман на північний схід від Соассон полки ганOVERський і вестфальський, успішно підпомагані частями випробованого під'їзду, артилерією, метавками мін і летунами, виконали наступ з повним успіхом. Несподіваним наступом здобуто французські становища на просторі коло 1000 м. і вдержало їх проти кількакратних протинаступів. Полонено 3 офіцери 178 жовнірів і здобуто багато машинових карабінів та метавок мін.

Здовж Ени, в Шампанії, на обох берегах Свіп'на схід від Мози огнева діяльність була хвилями значна.

Група кн. Альбрехта: Нічого нового.

В маю на заході полонено 237 офіцерів, між ними одного генерала, і 12.500 жовнірів, а також здобуто 3 гармати, 211 машинових карабінів, 434 скорострільних карабінів, 18 метавок мін.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Македонський фронт: На західній березі Вардари болгарські батальони вдерли неприятеля з становища передних сторожий під Атак і відперли кілька протинаступів.

Перший квартирмайстер ген. Людендорф.

МАКІВКА.

Двадцять років великих боїв о гору Маківку святкувала долинка українська громада дня 13. мая. Торжество почало ся богослуженням в місцевій парохіяльній церкві. Підчас Служби Божої співав хор гімназійний. Прегарну, проповідь виголосив курат УСС, о. Івак, підносячи заслугу українського стрільцтва взагалі і вагу боїв в Карпатах. По богослуженню удав ся многотисячний похід на місцево військово кладбище, де спочиває також кількох українських Січових Стрільців. На чолі походу йшла церковна процесія, за нею ряди вихованків місцевої української гімназії і інша шкільна дітвора. Одісля хор, місцево українське духовенство, делегація УСС., в якої склад входили: о. курат Івак, сотник Вітовський і хорунжий Шухевич. Ц. к. старостою виділявало комісаря д-ра Жимирського. Бачили ми рівнож делегацію місцевої етатної команди, бурмістра п. Косакевича. Раду повітово заступав п. Мазуркевич. Одісля слідував учительський збір місцевої української гімназії зі своїм директором і мнстгі делегації місцевих українських товариств. За тим ішла многотисячна товпа народу. Похід робив імпульсуюче і величаве вражіння. На кладовищі, де відправлено панахиду за упокій поляглих на Маківці героїв, серед гробової тишини численної публіки, залягаючи цвинтар, виголосив надлісничий п. Марцінків дощу промову про криваву бої на сніжних верхах Карпат, в яких безсмертною славою відкрили ся наші Січові Стрільці, а особіна віддав належну пошану пам'яті тих героїв, що в обороні вітчизни лягли

буйними головами. По відспіванню національного і австрійського гимну наступило вбиване цвяхів в оборонний щит стрільцький, на яким виділя кождому з них святе дів'я: „За волю народу“. Місцеві українські пані не пожалували свого труду і продаючи цвяхи відзнаки і картки в часі торжества прибрали квоту майже 1000 кор. Паням помагали ревно учениці української гімназії, які, прибрані в національні строї, продавали пільні цвяхи на річ фонду інвалідів УСС. Зі збірки переслано 500 кор. до „Дністра“ на річ осель для інвалідів, решту призначено на м'сцевий захист воєнних сиріт, який саме озновано в Долині.

Новий Сач. Роксвини битви на Маківці святкували новосандецькі Українці дня 29. цв'тня і 20. мая с. р. Дня 29. цв'тня відбуло ся торжественне богослуження з панахидою за поляглих стрільців. По богослуженню удали ся всі присутні в церкві — були між ними і переселені недавно в околицю Нового Сача селяни із східної Галичини — на церковний майдан, де був виставлений стрільцький щит і були пригатовлені до розпродажу видавництва і відзнаки Боєвої Управи. П. радник В. Яворський повнів зібраним значінням торжества, підніс заслугу Українських Січових Стрільців, з особіна представив бої на Маківці і відзнак зібраних до закупна видавництва і відзнак Боєвої Управи. З розпродажу зібрано квоту 115 К 90 с. Дня 20. мая по службі Божій відбуло ся на майдані коло церкви вбиване цвяхів з стрільцький щит. При тій нагоді зібрано за цвяхи 224 К 80 с. а з розпродажу відзнак і видавництва Боєвої Управи 34 К 59 с. Разом отже зібрано поважну, як на невеликий гурт новосандецьких Українців, квоту 375 К 29 с. Належить піднести, що новосандецька українська громада, хоч дуже нечисленна, вміла як слід оцінити значіння товариства „Маківка“ і численною участю і своєю жертволюбивістю при тій нагоді дала найкрасший доказ, як дорога нашій суспільності, — як впрочім свідчать о тім оголошені вже дописи з інших міст — пам'ять про наших стрільців взагалі, а з окрема доля стрільців інвалідів.

По селах. Щоби звелічити пам'ять українських Стрільців-героїв, учасників кривавої боротьби на горі Маківці, а також призначити якусь лепту на укр. інвалідів, уладжено в трьох підкарпатських селах торжественний обхід в честь „Маківки“. Се три села належать до одної парохії, тож розложено сей обхід так, що найскорше, 6. мая відбув ся він в Кам'яні коло Скольного, пізніше в тиждень в С'келі, а в кінці в Брязі. В Кам'яні і в Сукілі був представником Укр. Стрільців п. підхорунжий з гучуцької сотні Волод. Бокало.

В Кам'яні, в як найбільше віддаленім закутку, відбулось се свято в той спосіб, що перед Службою Божою розпродано на площі церковній укр. картки, книжочки, відзнаки і цвяхки. По Службі Божій виголосив тамошний парох о. Киприж Домбчевський проповідь, в котрій вияснив ціль кривавих амагань нашого стрільцтва, потім відбула ся панахида за упокій поляглих У. С. С. на Маківці, а в кінці відслонено щита стрільцького та вбиване цвяхів, при чім відспівано український гимн.

Подібний порядок обходу був в Сукілі, де Службу Божу відспівано при участі тамошнього хору шкільних дітнів, під управою тамошньої учительки п. Тереси Захарій. По Службі Божій відбув ся процесійний похід до замаєної вінцями могили, де відспівано зором панахиду і відслонено стрільцький щит. Тут виголосив промову, окрім тамошнього пароха, також п. підполков. Бокало, представляючи короткий перебіг страшних боїв на Маківці і геройські подвиги наших неустрашимих борців за волю. По тім відбуло ся вбиване цвяхів в стрільцький щит, при чім хор відспівав український і австрійський гимн і кілька стрільцьких пісень, котрі своїм змістом і мелодією до сліз зворушили присутних.

В тиждень пізніше, 20. мая, відбуло ся те свято цілковито в тім самім порядку і з тим самим хором в Брязі. Тут були присутні також два австрійські офіцери, перебуваючі в тих околицях при Arbeitsabteilung, тамошна жандармерія і много полонених Росян і російських Українців, котрі прибули зі своєю властю, щоби взяти участь в сім торжестві. При тій нагоді зібрано 409 К. З чистого доходу післано 272 К на укр. інвалідів до тов. „Маківка“, а 100 К на фонд сиріт ім. Митроп. Андрея гр. Шептицького.

ІВАНОВИ ФРАНКОВИ

Складки на монумент-портрет приймає Красний Союз Кредитовий у Львові, — число книжочок щоденної 4.000.

ЗА УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ВІЙСКО.

I-ий український полк ім. гетьмана Б. Хмельницького.

Справа комплектування полку.

Конфлікт між Українцями і військовими властями.

Компромісове рішення ген. А. Брусілова.

Відень, 30. мая 1917.

(Ф. К.) У Києві т. зв. явочним порядком, себ-то не питаючи у нікого дозволу, сформував ся уже „I-ий український полк ім. гетьмана Б. Хмельницького“ з окремими відділами машинних карабінів, кавалерії, артилерії, технічним відділом панцирних автомобілів та аеропланів. Сформував ся з 3000 жовнів Українців, які одержали були приказ відійти негайно на фронт, а які однаке виконати сей приказ згодили ся не інакше, як під українським національним прапором. А у цих 3000 ще „богато однодумців по різних городах і на фронті, які тільки ждуть вістки про утворення українського полку, щоби рушити у Київ...“

За „Кієв. Мыслью“ (ч. 99—103 з дня 1—6. н. ст. мая) подаємо докладніші вістки як про сам новосформований полк, так і про конфлікт, який виринув уже в зв'язку з сею справою між Українцями, в першій мірі згаданим полком, і російськими військовими властями з київської Радою жовнівських Депутатів на чолі. Конфлікт не за право України на своє національне військо, — сього права ніхто й не квестіонував навіть, а виключно за спосіб комплектування сього війська: чи жовнірами з фронту чи резервами, зглядом добровольцями ззаду фронту? Компромісовий вихід із сього „конфлікту“ поспробував знайти командант південного західного фронту ген. А. Брусілов. Та чи рішення Брусілова вдоволює Українців — в першій мірі інтересованих, — про се поки-що не маємо ніяких певних вісток.

Та як не розв'язано би сей конфлікт, для нас важне одно: народжене на Україні свідомості потреби своєї національної зброї, своєї армії, й елементарний, стихійний розмах, з яким вона йде до її реалізації.

„I-ий український полк ім. гетьмана Б. Хмельницького.“

1. мая в казармах на Великій Васильківській вулиці відбуло ся формоване „I-ого українського полку гетьмана Богдана Хмельницького“. Назви військових рангів ухвалено прийняти по взразку козацьких військ. Вибрано Раду козацьких депутатів у числі 12 людей. Полк поділений на сотні по повітам. Ранжоване скасовано, постановлено групувати ся в рядах по земляцтвам, споріднено, організаціям і ин. Закінчено формоване кадр піхотних, машинних карабінів, артилерійних, кавалерійних і інженерних, числом 3574 люда. Постановлено сформувати відділи панцирних автомобілів і аеропланів. Організацію обозів і лазаретів відложено, доки полк не одержить приписаного державного винишувана. В основу формовання покладено штати, прийняті в російській армії й поліпшені відповідно до воєнного досвіду теперішньої всесвітньої війни. Зорганізовано вибори командантів сотень, батальонів і батарей. Командантом першого українського полку вибрано Д. Путника Гребенюка. Полкова рада прийняла всі демократичні гасла революційної Росії. Що тикаєть ся війни, рада прийняла гасло „війна до побідного кінця під прапорами України“. Для передачі привіту Тимчасовому Правительству, Раді солдатських і робітничьких депутатів рішено вислати в Петроград депутацію в складі одного генерала, одного штабс-офіцера, двох оберофіцерів і трьох козаків.

Справа комплектування полку.

Дня 29. цвітня н. ст. відбуло ся об'єднане засідане виконавчих комітетів Ради об'єднаних громадянських органів, Ради робітничьких депутатів, комітету депутатів військ Українського воєнного округу, Ради коаліційного київського студентства з участю головного начальника Українського воєнного округу генералт. Н. Ходоровича, начальника штабу ген. Бродова, представників ради товариства українського воєнного клубу імені гетьмана Полуботка, представників організаційної комісії українських добровольців і ин. Привід до засіданя дало жадане вібрание в етатній пунктї 3000 солдатів Українців утворити з них український полк і вислати їх на фронт під українським прапором. Поперед розглянувши окремо питання військовий комітет депутатів військ Українського воєнного округу, Ради робітничьких депутатів, а та-

кож Центральної Української Ради, виконавчий комітет котрої покликано на об'єднане засідане для остаточного рішення сеї справи, Центр Укр. Рада не явила ся на засідане для порішення справи, а прислала тільки через членів виконавчого комітету А. Ніковського свою резолюцію що до сеї справи.

По відкриттю засіданя ген. Ходорович і Бредов повідомили, що під теперішню хвилю з технічних причин неможливо сформувати у український полк. Потім предложено прийняти в сій справі резолюцію.

Резолюція комітету військ Українського воєнного округу така:

„Комітет депутатів військ Українського воєнного округу, розглянувши на засіданю 28—29 цвітня жаданя Українців жовніврів сформувати з них самостійний український полк, відносячи ся в принципі з повним спочутем до піднесеного товаришами жовнірами питання про організацію українських відділів, ухвалив:

1) Признати, що з огляду на те, що у найближших днях прийде до рішучих боїв, від яких залежать цілість і воля цілої Росії, всякі перетворюваня частий військ не можуть не відбитися на боєвій силі цілої армії. 2) Признати, що формоване окремого українського полку вимагає з технічних причин великого упливу часу, тоді, коли в теперішній час треба негайно доповнювати страти в полках. 3) Признати, що формоване українських частий може дати поунку до домаганя виділити всі українські елементи з спільної російської армії, що може дезорганізувати і знищити боєву здатність зєднаної армії перед рішачим боем. 4) Признати, що питання про формоване українських частий, яке вимагає порішення складних технічних питань, повинно бути поставлене в цілій ширині для обговореня на фронтівній в'язді, який має відбути ся. 5) З огляду на те, що доповнене армії не може терпіти найменшого задержаня, признати, що зібрані у Києві жовніри Українці коло 5000 людий, як і всі групи жовніврів Українців, які могли б далше утворити ся, треба відслати у загальнім порядку для комплектуваня військових частий. 6) Звернути ся до київської військової української Ради з просьбою доложити всіх заходів склонити 3000 Українців негайно відправити ся до армії в згаданім порядку.

Опісля оголошено резолюцію комітету Центральної Української Ради:

1) Домаганя реорганізації армії і комплектуваня українського війська з фронтівних частий комітет Центральної Української Ради не поділяє. 2) Порішене питання про національно територіальний принцип при комплектуваню військових частий предложити під ухвалу воєнного міністра і верховного головного команданта. 3) Формоване нових частий може вже тепер відбувати ся на основі національно територіальности принципу. 4) Що до 3000 жовніврів, котрі заявили своє рішуче домагане утворити український полк, комітет Центр. Укр. Ради думає, що сьому бажано можна вдоволати, причім доповнене полку повинно відбувати ся тільки з запасних частий, а не по заявам окремих жовніврів.

Потім оголошено отсю резолюцію ради товариства українського військового клубу ім. гетьмана Полуботка, а також організаційної комісії українських добровольців:

1) З цих 3000 утворити полк; 2) означити спеціально українську дивізію, куди вислати згаданий полк; 3) утворити для доповнованя сеї дивізії запасну часть; 4) звернути ся до вищої команди, щоб без болю, плячово й поступенно перевела одноплемінність бойових одиниць.

По оголошеню резолюцій представників Ради робітничьких депутатів, а також Коаліційної Ради київського студентства заявили в імені своїх організацій, що прилучають ся до резолюції комітету депутатів військ Українського воєнного округу. Член комітету депутатів військ київського гарнізону унт. офіц. Васильчук висловив свою окрему думку, що він вважає конче потрібним аля збереженя підсему й боєвої здатности армії йти шляхом одноплемінности й за пропонував утворити а 3000 Українців український полк і негайно вислати сей полк на фронт.

На засіданю між иншими були присутні делегати 3000 Українців-солдатів. По заявах почала ся довга дискусія, яка прийняла дуже оживлений характер.

Представник організаційної комісії україн-

ських дружин прапорщик Галт, указуючи на не обхідність утвореня а 3000 солдатів українського полку, заявив рівночасно, що комісія не бере на себе ніякої відповідальности.

Один за другим виступали представники Ради робітничьких депутатів, комітету депутатів військ українського воєнного округу й Коаліційної Ради студентства й закликували солдатів-Українців відмовити ся від свого домаганя, бо його нетільки не можна здійснити від технічних оглядом але воно представляє велику небезпечку для фронту, може внести дезорганізацію до армії і тим ослабити її в боротьбі з ворогом. Майже всі бесідники заявили, що вони нетільки признають право Українців на самоозначенне, але й уживють усіх способів, аби дати Українцям змогу самоозначити ся. І коли вони підтеперішню хвилю виступають проти утвореня а 3000 солдатів Українців, що нарушили дисципліну, спеціально українського полку, то тільки з той причини, що вважають хвилю невідповідною і небезпечною.

В кінці виконавчий комітет одностолсно прилучив ся до резолюції комітету депутатів військ київського гарнізону.

Для остаточного рішення питання про 3000 солдатів Українців на дн. 3. мая скликано об'єднане засідане Ради жовнівських і Ради робітничьких депутатів.

Конфлікт між Українцями і військовими властями.

Дня 3. мая в другім городськїм театрі відбули ся дуже численні об'єднані збори Ради депутатів військ українського воєнного округу й Ради робітничьких депутатів. Збори тривали повних 14 годин (від 1 ої по пол. до 3 ої по півн.) і в цілости були присвячені актуальному питаню про утворенне явочним порядком українського полку ім. Богдана Хмельницького. Предсідатель зборів начальник міліції А. Лепарський раз-у-раз заявляв військових і робітничьких депутатів до спокою, однаке збори відбували ся дуже пристрасно й бурливо.

При вході до залі засіданя була гостра контролія і без депутатських карт нікого не впускали. Не зважаючи на се все, на залі знайшло ся немало посторонних, котрі оплесками й окликами з місць брали живу участь у ході засіданя. Сю посторонню частину слухачів треба було кілька разів усувати.

Реферат Рябцова.

Засідане зачало ся докладним рефератом члена комітету військових депутатів Рябцова, що подрібно виложив історію справи. Зібрані у Києві солдати Українці твердили, що їх нетільки 3000, але в них багато однодумців по різних городах і на фронті, які тільки ждуть вістки про утворенне українського полку, щоби рушити у Київ.

В сій справі ген. Ходорович вислав ген. Брусілову таку телеграму: „На київськїм роздільнім пунктї зібрало ся коло 3000 солдатів-Українців, переважно дезертирів. Не зважаючи на всі заходи відслати їх до їх відділів, вони противлять ся сьому, жаданою утвореня у Київї українського полку та включеня їх у сей полк. Вони згоджують ся відійти на фронт лише як окремих українських відділів, до спеціально призначеної на фронті української частини. Всі стараня вплинути на них анчерпані. Доведеть ся або ужити сили, або, коли покажесть ся можливість, укажіть частину фронту як українську, куди можна бубови вислати цих 3000. Будьте ласкаві негайно відповісти“.

У відповідь на се ген. А. Брусілов прислав на імя комісара К. Оберучева, комітету військових депутатів і ген. Ходоровича отсю телеграму: „Звольте зробити заходи, щоби вислати тим солдатам, що я не маю ані права ані можности творити на швидко нові полки. Мене дивує, що виконавчий комітет українського воєнного округу нічого не робить в тій справі. Очевидно тут має місце якась провокація, яку треба усунути. У київськїй залозі с досить військової сили, щоби головний командант округу разом з Вами давлад сьому не порядкувати. Українцям однаково оборонять всі війська фронту“.

Сьогоднішні збори — говорив референт — мають рішити два питання. Перше питання: як поставити ся до того, що Київї наперекір постанові громадянських організацій утворив ся явочним порядком I-ий український полк? Говорять, що се — стихійна проява. Але яка се стихія — руйнуюча, чи будууюча? Друге питання — се відношене об'єданого засіданя до резолюції військових депутатів. Чи можна полішити солдатів Українців у Київї на 3, а навіть, як кажуть спеціалісти, й на 4 місяці, поки вони не сформують ся остаточно? Комітет військових депутатів не дотримує авсім над'єднаного питання, а ставить питання тільки з тією, чисто військовою становища. Ми думаємо, що в імя свободи Росії не вліжно нарушувати цілість армії. Ворог один, армія повинна бути одна. А що коли крім Українців зачнуть підіймати свої

прапори та стяги й інші численні народності Росії — і Татари, і Грузини й інші? Чи ви не відчуваєте, що в тім початок загибелі нашої свободи? Я відчуваю се. (Шумні, довготривалі оплески).

Очіся прийшли до слова прихильники на засіданні представники українських партій і організацій.

Промова В. Винниченка.

Представник Української Центральної Ради В. Винниченко (соц. дем.) заявив, що витворене положення дуже непокоїть також і Українців, котрі також шукають виходу. Утворене українського полку — се стихійна проява, викликана паризмом і віковим гнетом українського народу. Українці не довіряють навіть російській демократії, бо за увесь час гнету Українців російська демократія ставала ся часто негативно до сього. (Оплески в одних, крики в других: неправда, правда!) Кілька разів у Державній Думі піднімало ся негнине питання про українську мову в народній школі, але Державна Дума відповідала відмовно. (Голоси: При чім тут демократія?) А Родічев навіть заявив: Треба дати їм українську школу, нехай самі себе здискредитують. (Крики: При чім тут Родічев? Який демократ Родічев?) У відповіді Родічева — відповідь цілої російської демократії. (Крики: „Неправда!“ „Правда!“ Шум...) Я з вдоволеням чую крики обурення. В тім я базу основу, на якій ми можемо зійти ся... Український полк — се стихія. Одинокий вихід — се вислане Українців як окремої військової частини на фронт. В тім проявить ся признание національної ідеї, признание ідеї українського війська. Коли ви се зробите, всі українські організації беруть на себе обов'язок добити ся того, щоб з фронту не убав ні один Українець, аби комплетоване дальших українських полків відбувало ся тільки на рахунок частин за фронтом. Коли ви не зробите того, ви пішдете на фронт 3.000 агітаторів — не, вдоволенних, бо може вражених у своїм національним почуванню. І за наслідки сього ми не ручимо.

На закінченні В. Винниченко оголосив отсю заяву від імені Української Центральної Ради:

З огляду на чутки, які вперто кружать по городі, що Українська Центральна Рада, а також українські організації брали активну участь в агітації за утворенням українського полку з 3.000 салдатів, які припадково зібрали ся у Києві, комітет Української Центральної Ради рішуче спростовує ці чутки і з свого боку заявляє: 1) Рух виник цілком стихійно без ніякої участі зорганізованої частини українського громадянства. Комітет Укр. Центр. Ради перевів дуже докладні розсліди і може з певністю сказати, що ніодна з київських або провінціальних організацій не вела ніякої агітації ані між ними трьома тисячами, ані взагалі у війську. 2) Оскільки вдало ся вияснити, до витворення течії серед салдатів Українців причинив ся головню всім відомий факт утворення на Україні та в Росії національних польських відділів салдатів Поляків. Сей факт дав очевидно принукку розбудженій революцією до активності національній свідомості демократичних мас і подав гасло аналогічного до польських формовання національних відділів війська. До сього причинила ся, як кажуть делегати від сих 3.000 салдатів, неінформованість місцевих військових команд, котрі відсилали в провінції до Києва салдатів, які висловлювали бажане поєднати ся до українських відділів. Очевидно місцеві команди приймали чутки про майбутнє утворення українських легіонів з добровольців за вже доконаний факт формовання українських відділів з покликанням вже до війська салдатів.

Числячи ся з доконаним без його відома, участі й волі фактом, комітет Української Центральної Ради в інтересах заспокоєння краю, в інтересах оборони на фронті та скріплення здобутків революції вважає потрібним оголосити в автентичнім тексті резолюцію комітету Центральної Ради, прийняту на засіданню 26. червня.

Резолюція Української Центральної Ради:

Що торкаєт ся 3.000 салдатів, котрі припадково, без усякої агітації з боку українських організацій, без відомості військових властей, зібрали ся у Києві і за прикладом польських легіонів добивають ся сформовання з них українського полку, Укр. Центр. Рада не бачить нішого виходу, як сформувати з них український полк і задоволити їх бажане вислати їх негайно на фронт як українську військову одиницю. Інакше сей стихійний рух, не авернений у відповідне русло, може викликати неурядки позаду і на фронті і тим пошкодити справі оборони укріплення нового ладу. Формоване дальших українських частин може відбувати ся тільки з заданих частин поза фронтом, а не фронтних. Ті салдати, які належать до фронтних

часних, а припадково оцинили ся б на будуче у Києві, не можуть претендувати на сформоване з них окремих українських частин. Творене о з них окремих українських частин на фронті бажане, але в телерішну хвилину се можуть порішити висші військової властей.

Найближший бесідник представник військової ради ім. гетьмана Полуботка поручник Міх. новський говорив: Ви Росіяне нас не знали! До вас доходили наші стогони, ляменти, глухі до вас доземля. Тепер ми стоїмо перед голосом з підземля. Тепер ми стоїмо перед фактом утворення полку. Се загадка і для вас і для нас. Будемо розважні. Як два братні народи принаймю всі права за обома народами. Ми думаємо, що ні одна людина не повинна відійти з фронту. Ми самі зробимо свій народний суд над дезертирами (оплески). Предлоений суд над дезертирами (оплески). Предлоений суд повинна знати, що в нас нема спору, що всі ми погодили ся, що українському народови належить право на організацію у всіх напрямках.

Представник українських с. р. Ігнатювич говорив, що утворене полку — се проба, якої нема чого боятися. Як російська демократія не затвердить утворення полку, з того повстане перша цегла тої стіни, яка виросте між Росією і Україною. Коли в 3.000 салдатів Українців убити патріотизм, то тим самим уб'ють ся в них бажане бороти ся за Росію. За наслідки того Українці не ручать.

Представник українських с. д. Палтмарчук думає, що з витвореного положення можливий тільки один вихід: Треба негайно конче розпустити і польські і литовські і чеські легіони. Як се зроблять, Українці заспокоять ся.

Дальші представники груп заявили, що салдати організували ся без їх участі, і що ніодна з українських громадянських груп не помагала тим салдатам. Богато українських діячів висловлювали свій жалю з причини виступу 3.000, поручали збором знайти якийсь компромісовий вихід з витвореного положення. Представник української фракції комітету військових депутатів салдатів Буєсало закликавав збори признать факт національного пориву 3.000 салдатів, що бажаної смерті під українськими прапорами. „Ми всі, соціялісти, — заявив Буєсало — але передовсім ми націоналісти, бо родили ся Українцями Німцями, Росіянами і т. д. Як ви боїте ся прориву нашого фронту і зливу германської лавини, подумайте і про національну лавину, яка також можлива.“

Слово одержав представник 3.000 жовнів, вибраний командант полку штабс-капітан Пунтик Гребенюк. У своїй промові заявив д. Гребенюк, що він і його однодумці вичують політичний процес Миколи ІІ, старому режимови, що 250 літ угнітав нарід — бидло. На знак задоволення вони домагають ся, щоб український прапор розвівався ся хоч над одним полком — в противнім разі — заявив д. Пунтик Гребенюк, — на позиції підуть не 3.000 дисциплінованих жовнів, а 3.000 ворожих агітаторів. На особите запитанне д. Пунтик-Гребенюк заявив, що він був ранений і висланий на Кавказ. Не покінчивши курсу лічення гострої невралгії, він самовільно відійшов зі шпиталю і прибув до Києва, де й довідав ся про полк, який сформував ся.

Предісідатель зборів хотів дати слово проф. М. Грушевському, але останнього не було на салі.

На естраду вийшов представник петроградської Ради робітничих і жовнівських депутатів Неронович. Його поява викликала загальні грімкі бурливі оплески. Неронович заявив, що він є в Раді як представник української соц. дем. робітничої партії і говорив до зборів про відношеня петроградської Ради робітничих і жовнівських депутатів до розбираного питання. Бесідник закликавав збори уважніше віднести ся до національних питань, висловлюючи обаву, що коли демократія не піде на зустріч тим національним процесам, національну справу підхоплять українські зубри і використають її для своїх шовіністичних і реакційних цілей. Д. Неронович запропонував в ціли признати права на своє військо принципіально допустити один полк, а потім здержувати дальше змагане до відокремлення.

Представник Ради офіцерських депутатів і Сяловський, збиваючи заяву д. Винниченка про становище російської демократії в українській справі, сказав, що нова Росія, демократична, простягнула руку українській демократії. Ви говорите, що рух дальше не розростеть ся. Ні! Українці зачнуть збігати ся з усіх кінців і „стихія“ відслонить наші фронти. Стихію треба схопити в залізні руки зорганізованости.

З горячою промовою звернув ся до зібраних предісідатель салдатських депутатів Таск. Порівнюючи теперішнє положення з газовим ударом, він говорив: Деякі з вас знають, що стаєт ся з людиною, в часі одушення газом: пропадає голос, лпшаєт ся одно ревіне, деякі розривають ся на часті, груди здавлені, немов

залізними кліщами, ні дихнути, ні крикнути, ні порушити ся. На фронті ждуть нещастя і кричать: „Дайте поміч!“ а тут тисячі здорових салдатів хочуть лишити ся на 3—4 місяці для формовання в нові полки. За одними потягнуть другі, треті, сотні тисячі. Се — не національний рух, се газовий удар на російську революцію, на російську свободу і російську незалежність!... Ви хочете забезпечити собі свободу? Перед ким, перед нами? Перед демократією? Ні! Ви підтасовуєте карти, ви зручно граєте термінами. Се не „національне визволеня“ а національна загибель, бо з загибелю Росії шеане і Україна. Ми закликаємо вас шукати національного визволення не в полку, а в сильній організації всього українського народу, усієї української демократії... Бесідник перестерігав Українців перед їх шовіністами, котрі захоплюють товпу і поведуть її на погане діло. „Ратуюнок України не в чубах і кривих шаблях, а в організації народних мас“. Закінчив свою промову Таск домаганям занехати повстане 3.000 людей проти зорганізованого демократичного громадянства і відіслати їх на фронт.

Предісідатель Ради робітничих депутатів П. Незлобін і товариш предісідателя Доротов порікали д. Винниченкови за недовіре до російської демократії.

Представник Ради робітничих депутатів Левін сказав, що коли Українці захоплюють уоруженою силою власть у деспотичного правительства, се — додатна стихія, а коли у зорганізованій демократії, се — ганьба і ганьба.

Останній говорив начальник міліції пор. А. Лепарський. Я не розумію — говорив він — як люди, що називають себе соціялістами, що втерпіли за те право, можуть говорити про бажане своєї армії з такою піною в роті... Вони разом з іншими соціялістами повинні крикнути: „Геть з мілітаризмом!“... вони повинні розуміти, що національні питання кінцеш кінців повинні упасти, як витворені для утилітарних цілей... Бесідник задав питання, хто візьме на себе відповідальність, як відслонять ся всі фронти. Українці, як чули збори, скинули з себе відповідальність за будучу акцію 3.000 салдатів. На когоч переложити сю відповідальність? Бесідник вказував, що відповідальні політичні діячі повинні бути тверді як скеля, а не повинні стирати ся перед сею „стихією“...

З окремою заявою виступив Поляк салдат. Як він сказав, управа союзу всіх польських організацій у Петрограді заявила, що тепер не час теорити свої окремі військові часті, що тепер всі нації повинні бороти ся разом за одну ідею свободи народів. Одначе Українці не повинні вийти в сеї салі стігчені на думі, збори повинні винайти золоту середину і ухвалити компромісову постанову.

Предісідатель попросив дозволу поставити під голосоване предложену об'єднаними виконавчими комітетами робітничих, військових і студентських представників резолюцію. В явнім голосованню більшістю 264 проти 4, при чім 38 здержалесь від голосовання, прийнято резолюцію, яку ми подали вище. Вислід голосовання викликав бурливі, довготривалі оплески. Перед голосованням Українці депутати заявили, що вони наслідком того, що значна частина їх фракції розіхала ся, здержують ся від голосовання.

Поправку пор Романенка в тім напрямі щоб вислати 3.000 Українців до якоїсь дналізі на фронті з українською більшістю, відкинули всі проти 13-ох.

Компромісове рішеня генерала А. Брусілова.

4. мая голоний начальник українського воєнного округу одержав від генерала А. Брусілова телсграму з повідомленем про те, що з боку голонного команданта нема перешкод до формовання охочекомонного українського полку, комплетоване котрого повинно відбувати ся виключно з добровольців. Для виявчєня полку і його організації можна лишити у Києві не більше як 500 Українців, що знаходять ся на роздільнім пункті. Всіх інших Українців салдатів треба негайно вислати до їх частин на фронт. Полк має перебувати в однім із пунктів українського воєнного округу (поза Києвом). Начальник округу повідомив про сю телсграму представників 3.000 салдатів Українців.

Київський воєнний комісар Оберучев, що знаходиться в головній квартирі ген. Брусілова, звернув ся до київських робітничих та жовнівських депутатів з слідующею телсграмою:

„Ужійте цілого морального впливу, щоби салдати Українці, які не увійшли в кадри, не порушували порядку, та відійшли боронити державу і волю.“

Військовий український комітет оголосив такий поклик: „Хто записав ся до українського охочекомонного полку, повинен явити ся 7. мая о 10 год. в Педагогічнім Музею для відсилки до бєндєрських казарм.“

ПРАСЬКИЙ БАНН ФІЛІЯ у ЛЬВОВІ

ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА Ч. 2.

ПРИНИМАЄ ЗГОЛОШЕННЯ НА

VI. АВСТРІЙСЬКУ ВОЄННУ ПОЗИЧКУ

ПІД ДУЖЕ КОРИСНИМИ УСЛІВ'ЯМИ. — ПРОСПЕКТИ ВИСЛАЄ НА ЖАДАНО СЕМЧАС БЕЗПЛАТНО.

304 2-4

НОВИНКИ.

Львів, 2 червня 917.

— В справі наукового плану у філії ц. к. академічної гімназії у Львові. У зв'язі з вчорашнім зазивом дирекції академічної гімназії до батьків тих учеників, які вступають в році шкільнім 1917/18 до I-ої класу, щоби заявили ся що-до поступенного заведення плану реальної гімназії—дістасмо з кругів українських автономічних членів Красвої Ради шкільної отсе пояснене: Від кількох літ ведеть ся в Австрії жива (в часі війни очевидно ослаблена) акція в напрямі реформи середнього шкільництва головню в сїм напрямі, щоб обмежене напливу менше здібних учеників до класичної гімназії піднести її науковий і виховувочий рівень, натомість спрямувати значнійшу частину молодіжи до реальних і фахових середніх шкіл. Одним із способів такої переміни являеть ся переміна класичних гімназій на реальні гімназії — тип посередній між класичною і реальною школою, який дозволяє батькам і ученикам ще й продовж шкільної науки свобідно рішати ся на дальші студії в напрямі гуманістичнім (університет), чи релігійнім (політехніка і т. п.). Красва Рада шкільна, ідучи на зустріч згаданому реформаторському змаганню і з уваги на популярність у широких кругах суспільности типу реальної реальної гімназії, почала в останніх часах перемінати цілий ряд польських гімназій класичних (з грекою на реальні (без греки, натомість з французькою або англійською обовязковою мовою). На останнім засіданню Ради підняли українські члени питане, чи такої переміни не можна б доконати у філії академічної гімназії і тим способом дати Українцям сурогат реальної школи, якої досі з огляду на соймовий закон 1867 р. не могли дочекати ся. З огляду, що такої переміни не противлять ся жадні формально правні перепони, п. віцепрезидент Ради зарядив запитане управі академічної гімназії, яка її думка про поступенне введење нового плану наущаня у згаданій філії. Управа гімназії й учительський збір повітали ся думку прихильно, одначе добре було б, щоб і батьки заявили ся в сій справі, тому дирекція візвала родичів тих дітний, що мають вступити до I-ої класу і бажають собі наущаня по плану реальної гімназії, щоби повідомили про се картою дирекцію до 8. червня. Правда, воно булоб практичніше, щоб такі заяви зібрано при вписях і вступних іспитах, одначе треба сподівати ся, що батьки (зокрема інтелігенція) покористують ся й тепер нагодою, щоби висказати своє бажане й улегчити управі школи і членам Красвої Ради шкільної рішене, чи мають стояти за отворенем першої української реальної гімназії, чи й на дальше сба львівські заведеня молитиши класичними. Товариство „Учительська Громада“ певно забере також голос у сій справі. — С. Т.

— Стрільський даунок. Пишуть нам з команди легіону Укр. Стр. Стрільці зложили 1.500 К як великодушній дар на фонд вдів і сиріт ім. Митр. Шептицького.

— За єдність української репрезентації в парламенті. Пишуть нам: Політична організація Ходорівщини вислала на руки п. президента Ро-

манчука письмо з зазивом до сполуки всіх українських парламентарних організацій в ціли успішної оборони прав народа.

— Пресійна праця в Долинщині. В марті с. р. відбули ся зачальні збори філії тов. „Просвіта“ в Долинщині. Учасників було незвичайно багато. На тих зборах вибрано виділ, який приступив до праці над відновленем читальні по селах, в тім переконанню, що читальня „Просвіти“ є першою основою всякої праці на селі. В ціли переведеня своїх намірів виділ всіх свідомих Українців Долинщини, котрим добро українського селянства лежить на серці, безпроволочно подати виділові слідууючі дати: 1) чи в тамошній громаді була читальня і яка (Просвіти чи Качковського)? 2) який їх стан тепер? 3) хто схоче підняти ся відновленя, есен туално заложеня читальні „Просвіти“, в своїй громаді? Незабуваймо, що і найлучші наміри виділу остануть лише „намірами“, коли український загаль свідомий пагі діла не відіаветь ся і то безпроволочно! Не відкладаймо на завтра, без чого нині годі обійти ся! Без „Просвіти“ нема народного життя! — За виділ філії о. В. Кулик.

— Державний іспит з музики зложила в масів реченці учениця проф. В. Курца п на Стефанія Наздрага.

— Загальний Банк Депозитовий, філія у Львові, вул. Колерника ч. 21 приймає субскрипцію VI. воєнної позички під найкориснішими уривами. Через цілий час траваня субскрипції умудусть ся також по полудни і в суботу від 3—5, як також в неділі і свята від 10—12. 344 3-7

О П О В І С Т К И.

Неділя, 3. червня 1917.

Нині: греко-кат.: Сош. Св. Духа. — римо-кат.: І. Н. по 3.

Завтра: греко-кат.: Понед. Пр. Т. — римо-кат.: Кайрина.

По завтра: греко-кат.: Михаїла св. — римо-кат.: Вовіфатія.

— Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові під управою К. Рубчачової. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю, дня 3. червня „Запорожець за Дунаєм“, народна опера на 3 дії Аркаса.

В понеділок, дня 4. червня „Огні Іванової ночі“ драма на 4 дії Г. Зудермана.

Білеті раніше набути можна в „Народній Торговлі“, в день представлення при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7½, вечером. 2-2

І З львівського „Бояна“. Найближша проба мішаного хору відбудеть ся ві второк 5. червня о год. 7 ій вечером. Просить ся о як найчистіший участь, а се з огляду на можливо близький поворот митрополита Шептицького, якого український нарід повинен і пісню гідно привітати.

І Загальні збори тов. „Взаємна поміч учительська“ в Дрогобичи відбудуть ся в неділю 10. червня о год. 2 з полудня в комнатах „Народного Дому“. На днешнім порядку богато дуже важних справ. Всі українські учительські сили в повіті просить ся взяти участь в зборах. За провізоричну управу тов-а М. Білінський, І. Ліщинський.

Оголошення.

ПОЧЕНЕ НІГ

усуває певно спеціальний пудер „Сааве“, швет за 1 20 К. На провізцію вислає тільки за попереднім надісланем належноти 1 40 с. на порто. — Одинокє заступство

S. FEDER, — Львів, Синустусьна ч. 7. 279 27-90

Старший, віланий від війська, кандидат нотаріальний помукос посєда — Стефан Куцунський, канд. нит. Вольфсберг-Каринтн. (Wolfsberg Stadt-Kärnten). 312 3-1

Глядаю ленції в клас: гімназ., сем., виділ, або народних. Оголошеня до Адміністрації „Діла“ від „Інструктор“. 368 1-3

Обійму ленцію в клас виділ, народних або семінар. М. Грабэр, Падмахавайліц п. п. Журтє ад Ходоріа.

Яків Мартинів в Вознесє, тепер в Пєсах п. Шарєв, шукає батька Івана свакозаного в Вознесє. Хто знає би адресу прошу о подати тоби. 367 1-2

Скрізь по українській землі і українських гуртках на чужині наш обовязок святкувати роковини смерті великого письменника, ученого й громадського діяча.

Івана Франка.

Опис його життя, діяльности й похорону, доступний для найширшого загалу у виданню

Союза визволеня України

п. з.

Памяти Івана Франка

12 ілюстрацій, 96 сторін друку і К. Хто замовить книжку для масового поширеня

в скільк. від 10—100 прим., дістане 25 % опусту

101—500 „ 33½% „ „ 601—1000 „ 40% „

Замовляти: Bund zur Befreiung der Ukraina, Wien VIII. Josefstädterstrasse 79. T. 6. 351 4-7

ЗОВСІМ ДАРОМ!

вислаємо — релігійно-до шкільно-літє інвалідам інформації (закл. Права родия покликанних до війська і ин.) і жовтюрські Календарі. Для вищих коштують вони по 30 і 20 сот. Поручаю також і шу книжку виданництва „Нова Культура“ Оскарда Уалда „Сфікс без тайни“, збірка оповідань з австрійської мови. Цна К-1-66, а поруч. пересилкою К 2— Чудовий зміст, Великий наплр.

А. Березовський

25 аркушів листового паперу 25 конверт 50 штук карт полево! почти

вислаємо всюди овлачево за попереднім надісланем 2 корон переказом від адресою:

Яків ГАСС, амвонт. поштовий урядник Львів, дворець. 373 1-10

Ц. к. уприв.

ВІДЕНСЬКИЙ БАНК ЗВ'ЯЗКОВИЙ

ФІЛІЯ у ЛЬВОВІ, ПЛ. СМОЛЬКИ Ч. 5.

ПРИЙМАЄ ЗГОЛОШЕННЯ НА СУВОКРИПЦІЇ

VI. ВОЄННОЇ ПОЗИЧКИ.

УДІЛЮЄ РАДО ВСЯКИХ ІНФОРМАЦІИ. — ПРОСПЕКТИ ДАРОМ І ОПЛАТНО.

345 2-4

ЖІВНОСТЕНСКА БАНКА ФІЛІЯ У ЛЬВОВІ

вул. ЯГАЙЛОНСЬКА 8.

ПРИЙМАЄ ЗГОЛОШЕННЯ НА

Шесту Австрійську воєнну позичку

ПІД ДУЖЕ КОРИСНИМИ УСЛІВ'ЯМИ.

ПРОСПЕКТИ ВИСИЛАЄ НА ЖАДАНО БЕЗПЛАТНО.

300 5-5

ОСЬМА КЛАСОВА ЛЬОТЕРІЯ.

Перуцями лоси до сел лотерії. Ціна по 40 К, подвійна по 20 К, кістка по 5 К. Тижень 1. класу буде 12. і 14. червня. Нові лоси Австр. Черн. Хрестів продаємо за готівку і на місячні рати.

БАНКОВИЙ ДІМ
SCHÜTZ i SNAJES

у Львові, пл. Маріївська 7. VIII 37-7

НАЙКРАШІ
ОПОВІДАННЯ

СЬМІХОВИНКИ
ТА СЬПІВОМОВКИ

Десять книжочок за К. 4'16.

1. Оповідання і сьміховинки Олександра Сторожинського ціна 44 с
2. Нові часи, оповідання О. Маковця . . . 44
3. Карвелюк, М. Вовча . . . 44
4. Оповідання Федьковича: 1) Три як рідні брати, 2) Оврішок . . . 44
5. Приказки і байки Ст. Руданського . . . 44
6. Сьпівомовки . . . 44
7. Оповідання М. Вовча: 1) Козачка, 2) Чумак, 3) Снегурка . . . 44
8. 1) Сестра, 2) Сон . . . 44
9. Перекопціполі, оповідання Катрин Основицевої . . . 44
10. П. Куліш: Ориса, Давид горе, Степова могила . . . 20

Замовлення і рівночасно гроші висилати до:

Канцелярія „Просьвіта“ у Львові, Ринок ч. 10

На порто личайше треба подати при замовленні сьм V 8-7 книжок 50 сот., а на поручення 65 сот

КОНКУРС.

Головний Виділ Товариства „ПРОСВІТА“ розписує конкурс на дві учительські посади до науки фахових предметів в Торговельній Школі у Львові. Подання заосмотрені у відписи свідоцтва належить вносити до Канцелярії Товариства у Львові, Ринок ч. 10, до дня 25. червня. Близіші інформації можна одержати в канцелярії Товариства в урядових годинах.

За Головний Виділ Товариства „ПРОСВІТА“
о. Т. Лежолубський А Галяк
м. голова. в. секретаря.
V 2-3

Без операції редакційна поміч для найбільше встарілих і найнебезпечніших тернів продукції прошу жадати нововидану брошуру gratis і franko від спеціаліста ц. к. патент бандажей на пропулну

М. ФРАЙЛІХА

Львів Геродецька 35.
в власній домі.

Високоповажний Пане Фрайліх!

Признаю я іма правду, що в хоробі моїй на пропулну, на кьстру 20 літ тернів я, повиню удавати ся о поміч до фахових людей доперва тоді найшов я вільгу, коли удав ся я до Вас. По вложению Вашого бандажу будучи в віці злиж 75 літ я цілком виліченний, на що нац Бог надгородять, бо люди не в а стані. Приймайте то совісне узнаня як доказ моєї вдячності і остаю на все в високом поважанем вдячний приятель

Давнякчо, о. Грибович.
366 1-1

Філія віденського Тов. обезпечень Аутіанц

у Львові вул. Зіморанча 5

просить всіх своїх П. Т. членів, які в приводе воєнних перешкод своїх премій досі не платили, щоб як найшорше у власнім інтересі зголосили ся устно або письменно до нашої філії з поданем числа своєї полбці, лі 1-1 ся чого ма дамо їм ближші поясненя. 374

РУСЬКА ШАДНИЦЯ

в ПЕРЕМІШЛІ

вулиця Косцюшка ч. 2.

Приймає і виплачує шадничі вкладки щомісячно вгодних урядових. Вкладки опроцентує на 4%, починаючи вже від слідующего дня по дня кожешня аж до послідного дня перед днем відобрания

ВКЛАДКИ в „Руській Шадниці“ можна вклати особисто в касі товариства, поштовою переказами, грошевими листами, чеками поштової Шадниці, які Дирекція Шадниці на жаданя безплатно доставляє, і в філіях банку австро-угорського в рахунок „Руської Шадниці“

Удільє позичок: а) гіпотечних платних вклатями амортизаційними ратами на протязі літ 10-45 після набору позичающего; б) на льовбар ефектів, а на есконт векселів. Справя ован-ся ввагоджувсь можливо скоро

Посередничать у вклатуваню позичок в Гал. Воєнним Заведеню кредитовим в Кракові.

Всєххх інформацій і друких удільє вклатує в „Руської Шадниці“ ул. Косцюшка, Народна Шад. і. пов. щоденно безкорисно в годинах урядових від 9-1 год. кромі неділі і українських свят.

Після § 14. устава „Руської Шадниці“ авторизованого через ц. к. міністерство внутрішних справ вклати в товаристві „Руська Шадниці“ в Перемішлі надають ся до льокарії публічних, фондційних і т. п. капіталів, має отже „Руська Шадниці“ публічну обезпечу. III. 43-7

КОЖДИЙ хто дбає про себе і свою родину

повинен обезпечити ся на житє, а заразом підписати VI. воєнну позичку тільки в

Ц. к. австр. військовім фондї для вдів і сиріт

який получив субскрипцію на VI. воєнну позичку wraz з обезпеченем на житє для всіх без ріжниць пола від 18 до 55 року житя. Обезпеченє се уможливує кождому без виїмки, а саме офіцерови, жовнірови, овищенникови, урядникови, купцєви, реміонникови і денному варібникови підписанє VI. воєнної позички при рівночаснім обезпеченю ся на дожитє або на випадок смерти на користь власну, або користь своєї родини.

Без лікарських оглядин.

Сейчасова важність обезпеченя.

Без стемплів і побічних додатків

Найнижша квота обезпеченя К. 500.

Найвисша квота обезпеченя К. 4000.

Обезпеченє входить в житє в хвили зголошеня субскрипції, зглядно зголошеня першої премії, яка є дуже низька. Премія від 1000 корон виносить на час 20-літний К. 35 річно, на час 15-літний К. 49 без всіх інших коштів. Премії платить ся річно, піврічно, чвертьрічно, а навіть місячно, так що при так малім видатку, як 3-4 кор. місячно навіть найбільшій може помочи державі до побідного закінченя війни, а рівночасно забезпечити родину. Словниючи отже патріотичний, горожанський обовязок, підписуйте VI. позичку авєнну.

Близіших інформацій удільє радо БЕЗПЛАТНО наше

Красєве бюро — Львів, ц. к. Намісництво

як також наші уповажені заступники по усіх містах і повітах краю.